

UCHWAŁA NR III/35/24
RADY POWIATU DZIERŻONIOWSKIEGO

z dnia 25 czerwca 2024 r.

**zmieniająca uchwałę Nr XXXVIII/271/22 z dnia 25 stycznia 2022 roku
w sprawie przyjęcia „Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób
stosujących przemoc w rodzinie na lata 2022-2026”**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107), w zw. z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1693) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2024 poz.424) uchwała się, co następuje:

§ 1. W uchwale Nr XXXVIII/271/22 Rady Powiatu Dzierżoniowskiego z dnia 25 stycznia 2022 r. w sprawie przyjęcia „Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2022-2026”, wprowadza się następujące zmiany:

- 1) ulega zmianie nazwa „Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2022-2026”, który otrzymuje brzmienie:
„Programu korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową na lata 2022-2026”,
- 2) użyte w „Programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2022-2026” w różnej liczbie i różnym przypadku wyrazy „przemoc w rodzinie”, zastępuje się użytymi w odpowiedniej liczbie i odpowiednim przypadku wyrazami „przemoc domowa”,
- 3) ulega zmianie pkt 6.6 Programu, który otrzymuje brzmienie: „Partnerami Programu, współpracującymi podczas rekrutacji, realizacji oraz monitoringu uczestników są instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, funkcjonujące na terenie Powiatu Dzierżoniowskiego, w tym:
 - Komenda Powiatowa Policji w Dzierżoniowie i jednostki jej podległe;
 - Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie Wydział II Karny;
 - Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie Wydział III Rodzinny i Nieletnich;
 - Zespół Kuratorski ds. orzeczeń karnych przy Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie;
 - Zespół Kuratorski ds. orzeczeń rodzinnych przy Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie;
 - Prokuratura Rejonowa w Dzierżoniowie;

- Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące na terenie Powiatu Dzierżoniowskiego;

- Powiatowy Ośrodek Wsparcia w Dzierżoniowie."

§ 2. „Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową na lata 2022-2026”, po zmianach określonych w § 1, stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Dzierżoniowskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu
Dzierżoniowskiego

Jacek Grzebieluch

Załącznik do uchwały Nr III/35/2024

Rady Powiatu Dzierżoniowskiego

Z dnia 25 czerwca 2024r.

***Program
Korekcyjno- Edukacyjny
dla Osób Stosujących Przemoc
Domową na lata 2022-2026***

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie

Styczeń 2022

(Aktualizacja Programu w związku z nowelizacją ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, czerwiec 2024 r.)

Spis treści

1. Uzasadnienie programu.....	2
2.Podstawa prawna.....	2
3. Założenia programowe.....	3
4. Cele i zawartość merytoryczna programu.....	4
4.1 Cele programu.....	4
4.2 Zawartość merytoryczna programu.....	5
5. Oczekiwane rezultaty.....	7
6. Realizacja programu.....	7
6.1 Miejsce i czas realizacji programu.....	8
6.2 Adresaci programu.....	8
6.3 Nabór i selekcja uczestników programu.....	9
6.4 Reguły uczestnictwa w programie.....	10
6.5 Realizator programu.....	11
6.6 Partnerzy programu.....	12
7. Źródła finansowania programu.....	12
8. Monitoring.....	12
9. Ewaluacja.....	13

Spis załączników

1.Karta zgłoszeniowa.....	14
2. Kontrakt.....	15

1.Uzasadnienie programu

We współczesnym świecie przemoc stała się zjawiskiem wszechobecnym. Coraz głośniejszemu mówi się o przemocach wśród nieletnich, w rodzinach, wobec dzieci. Przemoc w czterech ścianach domu przestała być też tematem tabu, zaczęto o niej głośno mówić, co jest pierwszym krokiem ku temu, by podjąć z nią walkę.

Zjawisko przemocy domowej posiada definicję prawną zawartą w art. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U.2021.1249 t.j.), która stanowi, że jest to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w art. 2 pkt. 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Ustawa ta nakłada na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, określając zakres pomocy udzielanej ofiarom oraz wskazuje środki mające na celu oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc.

Jednym ze wspomnianych środków, a jednocześnie interwencją wobec osób stosujących przemoc jest zastosowanie oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych, mających na celu zmianę postaw i zachowań.

Program stwarza uczestnikom możliwości do ćwiczenia nowych, nieprzemocowych zachowań, nauki sposobów wywierania wpływu na innych poprzez zastosowanie asertywności, negocjacji, rozwiązywania konfliktów bez przemocy, ćwiczenia umiejętności komunikacji werbalnej i niewerbalnej, wyrażania własnych opinii i przyjmowania opinii innych osób, rozwijania umiejętności słuchania ze zrozumieniem, uczenia się udzielania i przyjmowania pomocy, podejmowania racjonalnych decyzji, radzenia sobie ze stresem, złością, gniewem w sposób konstruktywny, kształtowania postawy akceptacji i tolerancji.

Dzięki zastosowaniu oddziaływań edukacyjnych, socjalizacyjnych i psychologicznych wzrasta prawdopodobieństwo powstrzymania zachowań przemocowych względem członków rodziny uczestnika programu. Należy jednak podkreślić, że pełnią one jedynie rolę pomocniczą, gdyż istotę przeciwdziałania przemocy domowej w dalszym ciągu przypisuje się interwencji karno- administracyjnej.

2.Podstawa prawna

Podstawę prawną do opracowania i realizacji programów korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową stanowi art.6 ust.4 pkt.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U.2021.1249 t.j.).

Jednocześnie program ten stanowi integralną część systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Dzierżoniowskim. Sformułowane w nim cele i zadania do realizacji są zgodne z:

- Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2025, przyjętą Uchwałą nr IV/31/15 Rady Powiatu Dzierżoniowskiego z dnia 27 stycznia 2015 r.

- Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2022-2026.

Ponadto Program spełnia wymogi określone w:

- Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2021-2030;
- Ramowym Programie Oddziaływań Korekcyjno- Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc Domową- Województwo Dolnośląskie, stanowiący załącznik nr 3 do powyższego programu;
- Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 22 lutego 2011 roku w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy domowej, kwalifikacji osób zatrudnionych, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno- edukacyjne (Dz.U. z 2011 Nr 50 poz.259).

3. Założenia programowe

Program korekcyjno – edukacyjny jest formą oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową w celu nauczania ich samokontroli, kształtowania postawy partnerstwa i szacunku wobec bliskich oraz odpowiedzialności za popełnione czyny przemocowe.

W wielu przypadkach stosowanie przemocy związane jest z nietrzeźwością sprawców. Faktem pozostaje, że osoba pod wpływem substancji psychoaktywnych ma osłabioną racjonalną kontrolę nad zachowaniem, a tym samym dysponuje większą gotowością do reagowania złością, jednak fakt ten nie może zdejmować odpowiedzialności za czyny człowieka. Odpowiedzialność za stosowanie przemocy zawsze leży po stronie osoby, która ją stosuje. Niejednokrotnie osoby stosujące przemoc w ogóle nie podejmują próby kontrolowania zachowań agresywnych, a odpowiedzialność za ich występowanie przerzucają na ofiary.

Niebagatelną rolę w stosowaniu przemocy mogą też odgrywać uwarunkowania biologiczne, jak zdeterminowana gwałtowność i intensywność reagowania emocjonalnego, które wymykają się spod kontroli. Powyższe jednak nie usprawiedliwia sprawców i nie znosi z nich odpowiedzialności za krzywdzenie innych. Osoby stosujące przemoc często starają się znajdować uzasadnienie, usprawiedliwienie dla aktów przemocy. Szczególnie dotyczy to zaprzeczenia własnej odpowiedzialności za wyrządzone szkody i obarczania odpowiedzialnością ofiary.

Zachowanie osób stosujących przemoc dodatkowo bywa wspierane przez uwarunkowania kulturowe, gdyż w przeszłości przemoc w stosunku do kobiet i dzieci była obyczajowo akceptowana.

Biorąc powyższe pod uwagę, fundamentem do tworzenia niniejszego programu, a także pracy z osobami stosującymi przemoc domową pozostają założenia, że:

- przemoc domowa jest wyuczonym zachowaniem, które przynosi zyski i straty dla sprawcy;
- przemoc domowa jest tolerowana i wzmacniana przez postawy i poglądy wielu ludzi, często zakorzeniona jest we wzorach postępowania przekazywanych z pokolenia na pokolenie;

- przemoc domowa jest szkodliwym i raniącym nadużywaniem siły i władzy oraz dążeniem do kontrolowania współmałżonki/współmałżonka, partnerki/partnera, dziecka lub sytuacji rodzinnej;

- można nauczyć się niestosowania przemocy oraz przekonania, iż nigdy nie należy godzić się na przemoc;

- stosowanie przemocy w żadnym przypadku nie może być usprawiedliwiane stwierdzeniem, że było skutkiem prowokacji ze strony ofiary;

- korzenie przemocy domowej tkwią w stereotypach kulturowych i obyczajowych dotyczących płci, rasy, orientacji seksualnej, które usprawiedliwiają dyskryminację jednostek i grup społecznych;

- stosowanie przemocy domowej jest wyborem, za który sprawca ponosi odpowiedzialność moralną i prawną.

Mając na uwadze zaprezentowane założenia program opiera się na współczesnych rozwiązaniach uwzględniających podejście integracyjne, łączące wybrane elementy tradycyjnych modeli pracy ze sprawcami przemocy, do których należą:

I Problem władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich, w tym:

- potrzeby osób stosujących przemoc dotyczące kontroli i władzy;
- obwinianie ofiar przemocy, stosowanie zaprzeczenia;
- proces wiktylizacji;
- praca nad zróżnicowaniem zachowań agresywnych i asertywnych.

II Stosowanie procedur behawioralno- poznawczych w celu korygowania postaw i zachowań związanych z przemocą, w tym:

- proces zmiany zachowań i postaw;
- ćwiczenie nowych, konstruktywnych form myślenia i reagowania;
- odpowiedzialne podejmowanie decyzji w sytuacjach konfliktowych;
- utrzymanie egalitarnych relacji międzyludzkich bez przemocy.

III Trening umiejętności społecznych.

IV Trening komunikacji interpersonalnej, w tym:

- zdolność do rozpoznawania i konstruktywnego wyrażania uczuć, słuchania innych;
- umiejętność rozwiązywania konfliktów oparta na negocjacjach i kompromisach;
- rozpoznawanie form wrogości i braku szacunku;
- uczenie się konstruktywnych postaw wobec innych.

V Promocja pozytywnych wartości, w tym:

- potrzeba bezpieczeństwa w związku i rodzinie;
- akceptacja uczuć, opinii, postępowania innych;
- modelowanie pozytywnych form i umiejętności rodzicielskich, form dyscypliny bez przemocy jako alternatywy dla agresywnego karania.

VI Rozwój samokontroli u sprawców przemocy, w tym:

- komunikacja służąca współpracy;
- złość i inne trudne uczucia;
- sposoby wyciszania, zatrzymywania zachowań agresywnych.

4. Cele i zawartość merytoryczna programu

4.1 Cele programu

Główny cel programu :

Naczelnym celem Programu jest redukcja zachowań przemocowych u jego uczestników, a także ukształtowanie świadomej i odpowiedzialnej postawy życiowej w ramach pełnionych ról społecznych, kształtowanie postawy szacunku wobec bliskich, poszanowanie ich autonomii oraz poczucia odpowiedzialności moralnej i prawnej.

Główny cel programu ukierunkowany jest na rozpoznanie i zmianę zachowań oraz postaw osób stosujących przemoc domową.

Program nie stanowi jednak formy osobistej psychoterapii sprawcy, a jedynie koryguje jego niepożądane, szkodliwe zachowania i postawy.

Cele szczegółowe:

1. Powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy.
2. Rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie.
3. Kształtowanie umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy domowej.
4. Uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy.
5. Zdobycie i poszerzenie wiedzy na temat mechanizmów powstawania zachowań przemocowych.
6. Zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy.
7. Uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

4.2. Zawartość merytoryczna programu

Zawartość merytoryczna programu skoncentrowana jest na osiągnięciu celu podstawowego i zawiera elementy, które dostarczają wiedzy, tworzą okazje do poznania samych siebie oraz pozwalają na zmianę form myślenia i reagowania.

Zawartość merytoryczna programu bazuje na następujących tematach:

- Definicja i typy przemocy aktywnej i biernej (fizyczna, psychiczna, emocjonalna, ekonomiczna, seksualna, symboliczna).
- Społeczne mechanizmy przemocy (stereotypy, przekonania społeczne i mity).
- Objawy przemocy.
- Psychologiczne mechanizmy przemocy:
 - a) Zaprzeczenie przemocy.
 - b) Gry interpersonalne, manipulacje.
 - c) Transmisja międzypokoleniowa.
- Mechanizmy przemocy związane z płcią.
- Przemoc wobec dzieci.

- Przemoc partnerska.
- Przemoc wobec osób starszych.
- Analizowanie własnych zachowań przemocowych.
- Poznawanie i stosowanie metod bezpiecznego obniżania poziomu napięcia.
- Budowanie indywidualnych planów powstrzymywania się od stosowania przemocy.
- Używanie substancji psychoaktywnych (inne uzależnienia) a przemoc.
- Budowanie dobrych relacji interpersonalnych.
- Szacunek wobec siebie i innych.
- Nawroty do stosowania przemocy.

Realizacja każdego z powyższych tematów opiera się na:

- 1. Edukacji-** poprzez zaznajomienie uczestników programu z tematyką przemocy w rodzinie i jej mechanizmami.

Dobór treści edukacyjnych uwzględniających cele programu obejmuje:

- *społeczno- kulturowe źródła i okoliczności przemocy domowej oraz zaniedbywanie osób najbliższych-* ukazanie uczestnikom powiązania pomiędzy przemocą, a stereotypami dotyczącymi płci i relacji między partnerami oraz rodzicami i dziećmi;

- *definicje przemocy, jej rodzaje, formy i dynamikę;*

- *problem władzy i kontroli w relacjach-* poznanie potrzeb sprawców w zakresie władzy, kontroli i opieki. Zwrócenie uwagi na zaprzeczenie odpowiedzialności za przemoc i obwinianie ofiar lub bagatelizowanie problemu, ukazanie problemu wiktyimizacji, rozróżnianie zachowań agresywnych i asertywnych, uczenie się odpowiedzialności za własne decyzje;

- *planowanie i rozwijanie samokontroli-* poznanie mechanizmów agresywnych zachowań, ukazanie mechanizmu zaprzeczenia i zniekształcania obrazu minionych wydarzeń, rozpoznawania „sygnałów ostrzegawczych”, ćwiczenie „przerwy na ochłonięcie”, przygotowywanie przez uczestników indywidualnego planu zapobiegania agresywnym zachowaniom;

- *komunikację interpersonalną-* rozwijanie zdolności do rozpoznawania i konstruktywnego wyrażania uczuć, umiejętności dbania o intymność i empatycznego słuchania innych oraz reagowania z szacunkiem na ich potrzeby, rozwijanie umiejętności rozwiązywania konfliktów poprzez negocjacje i kompromis, rozpoznawania różnych form wyrażania wrogości i braku szacunku;

- *promocja pozytywnych standardów wartości-* wzmacnianie poczucia odpowiedzialności za bezpieczeństwo w związkach i w rodzinie, wzmacnianie akceptowania osobistej odpowiedzialności za swoje postępowanie, wspieranie idei partnerstwa ekonomicznego i gotowości do wspierania materialnego;

- *zaburzenie życia rodzinnego spowodowane uzależnieniem-* rozpoznawanie uzależnienia, specyfika związku między nadużywaniem substancji odurzających a stosowaniem przemocy;

- *wpływ przemocy domowej na zachowanie i psychikę dziecka-* uświadomienie uczestnikom wpływu przemocy i zaniedbywania na psychikę i zachowanie dziecka, modelowanie pozytywnych form i umiejętności rodzicielskich, wskazywanie form dyscypliny bez przemocy jako alternatywy dla agresywnego karania;

- *tolerancja i szacunek wobec osób starszych i niepełnosprawnych-* treści edukacyjne

zawierają informacje o trudnościach w kontaktach interpersonalnych osób zdrowych z osobami starszymi lub niepełnosprawnymi;

- *przemoc seksualna*- rozpoznawanie poniżających i nieakceptowanych przez partnera/partnerkę zachowań i sytuacji związanych z seksem.

2. Autodiagnozie zawierającej takie działania, które pozwalają uczestnikom na identyfikację własnych zachowań przemocowych na podstawie treści edukacyjno-poznawczych.

3. Wprowadzaniu i ćwiczeniu zmian- elementy warsztatowe mające skorygować osobiste doświadczenia uczestników, zmieniać ich zachowania i postawy oraz rozwijać umiejętności samokontroli emocji.

Zgodnie z obowiązującymi standardami prowadzenia oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową wśród założeń programowych znajduje się również współpraca z osobami krzywdzonymi.

Jej celem jest zapewnienie osobom krzywdzonym bezpieczeństwa poprzez uzyskanie informacji na temat doznawanej przez nie przemocy oraz ocena stopnia zagrożenia ze strony uczestnika programu.

W przypadku dzieci doznających przemocy, informacje uzyskane są od niekrzywdzących opiekunów lub instytucji takich jak: szkoła, przedszkole, OPS, kurator.

Współpraca z osobami krzywdzonymi opiera się na poniższych zasadach:

1. Pierwszy kontakt z osobą krzywdzoną powinien być osobisty
2. Kontakt z osobą krzywdzoną może odbywać się na terenie instytucji przeznaczonej do tego celu lub w domu osoby krzywdzonej.
3. Kontakt z osobą krzywdzoną może być podejmowany drogą telefoniczną, mailową lub inną.
4. Osoba doświadczająca przemocy ma prawo odmówić kontaktu.
5. Spotkanie z osobą krzywdzoną ma także na celu zapoznanie jej z głównym założeniem programu, którym jest zwiększenie bezpieczeństwa wszystkich członków rodziny.
6. Należy informować osoby doznające przemocy o celach i możliwościach, a także ograniczeniach związanych z uczestnictwem osoby stosującej przemoc w takim programie.
7. Należy sprawdzić, czy osoba doznająca przemocy wie, że uczestnictwo w programie osoby stosującej przemoc nie stanowi gwarancji zaprzestania przemocy ze strony sprawcy. Może nawet zwiększać ryzyko dokonywania manipulacji

5. Oczekiwane rezultaty

Zakłada się, że uczestnicy oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych:

- nauczą się rozumieć dynamikę przemocy w kontekście procesów uczenia się społeczno- kulturowego oraz poznają mechanizmy zachowań agresywnych;

- nauczą się rozróżniać zachowania agresywne i asertywne oraz określać w jaki sposób ich zachowanie krzywdząco wpływa na członków rodziny i na ich wzajemne relacje oraz przygotują się do pełnej odpowiedzialności moralnej i psychologicznej za swoje czyny;

- poznają stereotypy i rozpoznają rzeczywiste powody skłaniania się w stronę rozwiązań siłowych w sytuacji konfliktu;
- poznają sposoby konstruktywnego rozwiązywania konfliktów oraz poznają wpływ jaki wywiera przemoc lub zaniedbywanie na psychikę i zachowanie dzieci;
- przygotowują się do rozpoczęcia pozytywnych zmian w relacjach osobistych z najbliższymi;
- zbadają osobisty system przekonań, postaw i nastawień emocjonalnych, które inicjują i wzmacniają w nich stosowanie przemocy;
- poznają wartości i postawy stanowiące alternatywę wobec postaw wspierających przemoc;
- nauczą się rozpoznawać i konstruktywnie wyrażać uczucia, a także reagować w sposób adekwatny do danej sytuacji;
- wzmocnią poczucie odpowiedzialności za własne czyny, rozwiną zdolność do szacunku i wsparcia, a także akceptowania odmienności postaw i przekonań innych ludzi.

6. Realizacja programu

Program realizowany będzie w oparciu o metodę Duluth. Zgodnie z jej podstawowymi założeniami preferuje się, aby osobami prowadzącymi oddziaływania byli kobieta i mężczyzna. W tej sytuacji relacja między trenerami różnej płci staje się modelem komunikacji partnerskiej dla uczestników programu. Ponadto obecność kobiety i mężczyzny staje się dodatkowo czynnikiem konfrontującym, istotnym w procesie zmiany zachowania uczestników.

W przypadku braku możliwości realizowania programu przez trenerów różnej płci, co wynikać może z braków kadrowych, dopuszcza się możliwość prowadzenia oddziaływań przez parę trenerów jednej płci.

Trenerami programu będą osoby uprawnione do prowadzenia oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych, których kwalifikacje są zgodne z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej dnia 22 lutego 2011r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy domowej, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno- edukacyjne (Dz. U. z 2011r., Nr 50, poz. 259);

6.1 Miejsce i czas realizacji programu:

Program realizowany będzie w oparciu o zasoby lokalowe Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie (tj. ul. Piastowska 1), poza godzinami urzędowania Centrum. Okres jego realizacji obejmuje lata 2022- 2026.

Łączny czas realizacji programu korekcyjno- edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie będzie obejmował:

- od 1 do 5 indywidualnych spotkań konsultacyjno- diagnostycznych dla każdego uczestnika,

- 60 godzin zajęć grupowych dla każdego uczestnika.

Spotkania grupowe odbywać się będą w tygodniowych odstępach czasu. Dopuszcza się możliwość kilkudniowych odstępstw wynikających z umiejscowienia w kalendarzu świąt i pozostałych dni wolnych od pracy.

Program realizowany będzie pod warunkiem zakwalifikowania przynajmniej 5 uczestników. Nie przewiduje się kwalifikowania nowych osób w trakcie realizacji cyklu zajęć, które będą prowadzone w systemie zamkniętym

6.2 Adresaci programu

Uczestnikami programu korekcyjno- edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową mogą być osoby kierowane przez sądy, kuratorów sądowych, zespoły interdyscyplinarne i grupy robocze ds. przeciwdziałania przemocy domowej, terapeutów uzależnień, psychologów, psychoterapeutów, prokuraturę, Policję.

Uczestnikami programu mogą być również osoby, które zostały zmotywowane do uczestnictwa w programie przez rodzinę lub na skutek osobistego rozpoznania problemu.

Osobę stosującą przemoc domową, u której zostało rozpoznane uzależnienie od alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, kieruje się w pierwszej kolejności na terapię leczenia uzależnienia.

Zgodnie z Ramowym Programem Oddziaływań Korekcyjno- Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc Domową – Województwo Dolnośląskie, stanowiącym załącznik nr 3 do Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021- 2030:

- do programu nie mogą być kwalifikowane osoby z zaburzeniami psychicznymi oraz neurologicznymi, bez wcześniejszej konsultacji psychiatrycznej lub neurologicznej. Osoby te mogą jednak przystąpić do programu, jeżeli psychiatra lub neurolog nie zgłosi przeciwwskazań.

- osoby uzależnione od środków psychoaktywnych mogą uczestniczyć w programie po przejściu podstawowego programu leczenia odwykowego lub w trakcie takiego leczenia- za zgodą terapeuty uzależnień.

Zasadniczym warunkiem przyjęcia do Programu jest uznanie przez osobę faktu stosowania przemocy we własnej rodzinie.

Zgłoszenie do programu następuje na podstawie Karty Zgłoszeniowej stanowiącej załącznik nr 1.

6.3. Nabór i selekcja uczestników

Wstępne rozpoznanie diagnostyczne

W ramach naboru uczestników dokonane zostanie wstępne rozpoznanie diagnostyczne. Informacje służące diagnozie mogą pochodzić od osoby stosującej przemoc domową, jak i od innych osób. Diagnoza prowadzona jest w bezpośrednim kontakcie z osobą stosującą przemoc, w formie wywiadu. Dodatkowo zbierane są również informacje o dokonanej przemocy od osób jej doświadczających oraz przedstawicieli służb

posiadających taką wiedzę, np. policjanta, kuratora, pracownika socjalnego.

W trakcie wstępnej diagnozy należy rozpoznać, czy konieczne jest skierowanie osoby stosującej przemoc w rodzinie na konsultację psychologiczną, neurologiczną lub psychiatryczną.

Obszarami, którym należy szczególnie się przyjrzeć są:

1. Czy osoba diagnozowana stosuje przemoc wyłącznie wobec osób z rodziny czy też poza rodziną? 2. Czy i jakiej przemocy osoba diagnozowana doświadczyła w swoim dzieciństwie, młodości lub w życiu dorosłym?
3. Kto stosował przemoc wobec osoby diagnozowanej w jej dzieciństwie, młodości lub w życiu dorosłym?
4. Czy osoba diagnozowana uzyskała pomoc wówczas, gdy sama doświadczała przemocy? Jeżeli tak, jaką?
5. Czy w dzieciństwie osoba diagnozowana prezentowała zaburzenia zachowania? Jeżeli tak, jakie? 6. Czy osoba diagnozowana kiedykolwiek podejmowała próby samobójcze?
7. Czy osoba diagnozowana kiedykolwiek leczyła się psychiatrycznie?
8. Czy u osoby diagnozowanej występują zaburzenia osobowości mające wpływ na jej przemocowe zachowanie oraz na proces jej leczenia? Jeżeli tak, jakie?
9. Czy osoba diagnozowana kiedykolwiek wykazywała trudności w relacjach z innymi ludźmi?
10. Okoliczności skierowania do programu. Co sprawiło, że osoba diagnozowana zdecydowała się skontaktować z podmiotem oferującym pomoc dla osób stosujących przemoc domową? Jakie czynniki zewnętrzne i wewnętrzne na to wpłynęły? Należy stosować pytania motywujące oraz pogłębiające świadomość osoby stosującej przemoc domowej, np.: W czym realizator programu korekcyjno-edukacyjnego może być dla niego użyteczny? Jak osoba może rozwiązać swoje problemy poprzez uczestniczenie w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domowej? Jakie ma oczekiwania wobec programu? Co będzie wskazywało, że cel został osiągnięty?
11. Aktualnie stosowana przemoc. Jakiego rodzaju przemoc osoba diagnozowana stosuje i w jakim stopniu jest ona zagrażająca dla otoczenia? Od jak dawna osoba diagnozowana stosuje daną przemoc? Wobec kogo stosuje przemoc? Jakie jest natężenie stosowanej przemocy?
12. Sytuacja rodzinna. Należy zwrócić uwagę na model wychowywania dzieci oraz stosowanie przemocy (kar cielesnych wobec dzieci) oraz na rodzaj relacji z partnerem.
13. Sytuacja zawodowa. Czy osoba diagnozowana posiada pracę? Jak długo utrzymuje pracę? Jak często zmienia pracę? Jakie są przyczyny, motywy zmiany pracy?
14. Reakcja na stres. Jak osoba diagnozowana reaguje na sytuacje stresowe w aktualnym życiu i jakie stosuje strategie radzenia sobie ze stresem?
15. Cechy osobiste istotne dla pracy korekcyjno-edukacyjnej. Jakie rodzaje zaprzeczania stosuje osoba stosująca przemoc domową? Jakie postawy w sytuacjach trudnych są dla niej charakterystyczne? Jaki rodzaj zachowań prezentuje w kontakcie z prowadzącym diagnozę/program: współpracujący, zaprzeczający, pozornej zgody?

Diagnoza pogłębiona

W przypadkach uzasadnionych merytorycznie należy diagnozę pogłębioną wykonać

w początkowej fazie pracy korekcyjno-edukacyjnej, np. w sytuacji, kiedy uczestnik programu wykazuje zachowania wskazujące na zaburzenia osobowości typu borderline lub dyssocjalne, obniżoną zdolność do rozumienia, lub inne niepokojące objawy utrudniające nawiązanie kontaktu. Szczególnie należy objąć diagnozą takie obszary życia, jak:

- historia relacji, w których występuje przemoc oraz poprzednich związków;
- historia interwencji związanych z przemocą;
- historia pomocy medycznej i psychoterapeutycznej w zakresie zaburzeń psychicznych;
- doświadczenia związane z nadużywaniem alkoholu i używaniem narkotyków;
- historia agresywnych i przemocowych zachowań w innych sytuacjach życiowych;
- konflikty z prawem;
- historia edukacyjno-zawodowa;
- charakterystyka szczegółowa zachowań i postaw przemocowych;
- historia rodziny pochodzenia.

Uzyskane informacje objęte są zasadą poufności z wyjątkiem informacji wskazujących na popełnienie czynów zabronionych przez prawo.

Organy ścigania należy powiadomić:

- jeżeli w trakcie diagnozy lub udziału w programie uczestnik stosuje przemoc fizyczną lub seksualną, a poziom zagrożenia i konsekwencje doświadczane przez osobę krzywdzoną są wysokie;

- jeżeli w trakcie diagnozy lub udziału w programie uczestnik stosuje przemoc emocjonalną, a jej natężenie doprowadza osobę krzywdzoną do aktów autoagresji, prób samobójczych, ucieczek z domu, itp.

6.4. Reguły uczestnictwa w programie

Warunkiem przystąpienia uczestnika do programu jest zawarcie kontraktu, które następuje po okresie konsultacyjno- diagnostycznym.

Kontrakt, stanowiący załącznik nr 2 zawiera:

1. Zobowiązanie się uczestnika do zachowania zgodnego z zasadami współżycia społecznego, w tym powstrzymania się od stosowania przemocy przez okres uczestniczenia w programie.
2. Zobowiązanie do powstrzymania się od używania środków zmieniających świadomość, powstrzymania się od picia alkoholu przed i w trakcie spotkań, przez cały czas uczestnictwa w programie.
3. Zobowiązanie się do aktywnego i zaangażowanego uczestniczenia w programie korekcyjno-edukacyjnym oraz zgoda na badanie stopnia nasilenia dokonywanych zmian za pomocą odpowiednich wskaźników.
4. Formalne wymogi obecności na spotkaniach indywidualnych i/lub grupowych wraz z określeniem konsekwencji nieobecności lub uchylania się od uczestnictwa w programie.
5. Zobowiązanie do udzielenia danych kontaktowych osoby pokrzywdzonej i rodziny w celu nawiązania z nimi kontaktu przez organizatora programu.

6. Zobowiązanie do wypełniania zaleceń osób prowadzących program, w szczególności zaleceń związanych z konsultacją psychiatryczną, neurologiczną, terapeutami uzależnień na początku lub w trakcie trwania programu.
7. Zgoda na udzielanie informacji innym instytucjom (sąd, policja, kurator, itp.) o postępach wynikających z udziału w programie, przerwaniu programu lub kontynuowaniu przemocy.
8. Zgoda na udzielenie informacji przez OPS, Policję, kuratora o sposobie funkcjonowania uczestnika w rodzinie i ewentualnych zachowaniach przemocowych.
9. Identyfikowanie własnego sprawstwa przemocy w rodzinie.
10. Zobowiązanie do utrzymywania kontaktu z podmiotem realizującym program korekcyjno-edukacyjny, wraz z określeniem sposobu i częstotliwości tego kontaktu, przez 3 lata po zakończeniu uczestnictwa w programie, w celu monitorowania sytuacji rodzinnej i zachowań uczestnika w trakcie i po zakończeniu programu.

Wobec osób, których uczestnictwo w Programie związane jest z decyzją Sądu, Policji lub Prokuratury stosuje się powiadamianie tych organów o:

- przystąpieniu do programu;
- każdej sytuacji uchylania się od udziału w programie;
- zakończeniu uczestnictwa w Programie.

Fakt uczestnictwa w programie osób dobrowolnie zgłaszających się jest objęty tajemnicą.

Wskazaniem do pozostania w Programie są wskaźniki zmiany. Jeżeli w trakcie trwania Programu osoba nie wykazuje zmian w procesie realizacji oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz nadal stosuje przemoc wobec członków rodziny, może to stanowić podstawę do wyłączenia z programu.

6.5. Realizator programu

Faktycznym realizatorem Programu Korekcyjno- Edukacyjnego dla Osób Stosujących Przemoc Domową na lata 2022-2026 jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie, realizujące zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania związane z realizacją programu obejmują:

- nadzór nad realizacją programu;
- rekrutację i kwalifikację uczestników;
- obsługę finansową;
- monitoring;
- pozyskiwanie i współpracę z partnerami.

Do zadań osób prowadzących program należy:

- przeprowadzenie indywidualnej diagnozy osób biorących udział w programie;
- podpisanie z każdym uczestnikiem programu kontraktu;
- uzyskanie od każdego uczestnika pisemnej zgody na przetwarzanie danych osobowych do celów realizacji programu;

- prowadzenie list obecności zarówno ze spotkań indywidualnych jak i grupowych;
- sporządzania dokumentacji z każdego spotkania indywidualnego z uczestnikiem programu;
- sporządzenie informacji dotyczącej oceny końcowej postępów osób uczestniczących w programie;
- prowadzenie dokumentacji zajęć grupowych, w których należy ująć: termin spotkania, tematykę, podpisy osób uczestniczących oraz prowadzących;
- przeprowadzenie ankiet monitorujących w trakcie trwania zajęć a także ankiet ewaluacyjnych po zakończeniu programu
- sporządzenie sprawozdania końcowego z realizacji zadania.

6.6 Partnerzy Programu

Partnerami Programu, współpracującymi podczas rekrutacji, realizacji oraz monitoringu uczestników są instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, funkcjonujące na terenie Powiatu Dzierżoniowskiego, w tym:

- Komenda Powiatowa Policji w Dzierżoniowie i jednostki jej podległe;
- Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie Wydział II Karny;
- Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie Wydział III Rodzinny i Nieletnich;
- Zespół Kuratorski ds. orzeczeń karnych przy Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie;
- Zespół Kuratorski ds. orzeczeń rodzinnych przy Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie;
- Prokuratura Rejonowa w Dzierżoniowie;
- Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące na terenie Powiatu Dzierżoniowskiego;
- Powiatowy Ośrodek Wsparcia w Dzierżoniowie

7. Źródła finansowania programu

Realizacja programów korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie należy do zadań administracji rządowej realizowanych przez powiat. Środki przeznaczone na realizację programu zapewnia budżet państwa, który decyduje o wysokości przyznanych zasobów finansowych na ten cel.

8. Monitoring

Monitoring osób uczestniczących w programie prowadzony jest równoległe w trakcie trwania Programu i trwa do trzech lat po zakończeniu oddziaływań.

W system monitoringu zaangażowane są osoby prowadzące oddziaływania, a także instytucje współpracujące, w tym: policja, kuratorzy, pracownicy socjalni, asystenci rodzin.

System monitoringu obejmuje:

- badanie stosowania przemocy w rodzinie przez uczestnika w okresie uczestniczenia w programie - minimum 2 razy;
- badanie stosowania przemocy w rodzinie przez uczestnika po zakończeniu udziału w programie- minimum 2 razy;

W sytuacji stwierdzenia przez osobę prowadzącą oddziaływania korekcyjno- edukacyjne braku zmiany w zachowaniu uczestnika i wysokiego poziomu zagrożenia osób doznających przemoc, wskazane jest zwiększenie częstotliwości i intensywności monitoringu.

9.Ewaluacja

Badanie ewaluacyjne, mające na celu ocenę zasadności i pomiar skuteczności prowadzonych oddziaływań obejmuje:

- liczbę osób zgłoszonych do programu;
- liczbę osób, które podjęły się uczestnictwa w programie;
- liczbę osób, które ukończyły program, spełniając jego podstawowe kryteria;
- obserwację zachowań uczestników a także badanie ankietowe określające zmiany zachowań i postaw uczestników programu (przeprowadzone 2- krotnie- na początku i po zakończeniu zajęć);
- jakościową analizę zajęć prowadzonych w ramach Programu.

**KARTA ZGŁOSZENIOWA
uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym**

Imię i nazwisko osoby zgłaszanej/zgłaszającej się

Adres zamieszkania:

Telefon kontaktowy:.....

Rodzaj zgłoszenia do udziału w programie:	
Osoba skazana za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, której Sąd warunkowo zawiesił wykonywanie kary, zobowiązując do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym ☐ (data i podpis osoby zgłaszającej się)
Osoba, której rodzina została objęta procedurą Niebieskiej Karty, wskazana przez organy ścigania lub inne instytucje (OPS, Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Kuratora) ☐ (data i pieczęć instytucji zgłaszającej)
Osoba, której uczestnictwo w programie wynika z własnej chęci ☐ (data i podpis osoby zgłaszającej się)

Powyższe dane osobowe potwierdzam i wyrażam zgodę na ich przetwarzanie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie ul. Piastowska 1, 58-200 Dzierżoniów, w zakresie związanym z organizacją i prowadzeniem programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych zgodnie z: Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w sprawie swobodnego przetwarzania danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenie dyrektywy 95/46/WE (RODO) z dnia 27 kwietnia 2016r.,

.....
(data i podpis osoby zgłaszającej się)

**Decyzja realizatora oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących
przemoc domową:**

.....
.....
.....
.....

.....
(data i podpis realizatora)

Załącznik nr 2

**Kontrakt uczestnictwa w programie korekcyjno - edukacyjnym dla osób stosujących
przemoc w rodzinie**

Ja, zgadzam się uczestniczyć w programie korekcyjno- edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Uznaję, że uczestnictwo w tym programie pozwoli mi w odpowiedni sposób:

1. Wziąć odpowiedzialność za moje zachowanie.
2. Uczyć się radzenia sobie ze złością i wyrażania innych uczuć w odpowiedni sposób.
3. Uczyć się nowych i konstruktywnych sposobów radzenia sobie ze stresem i trudnościami w życiu.

Zgadzam się na aktywną współpracę z trenerami i zobowiązuje się do przestrzegania poniższych zasad:

1. Punktualnie będę uczestniczyć we wszystkich spotkaniach indywidualnych i grupowych. Jeżeli opuszczę trzy spotkania, mogę być usunięty/a z programu.
2. Uczestnicząc w spotkaniach, będę trzeźwy/a, czyli nie będę zażywał/a środków zmieniających świadomość. Jeżeli przyjdę na spotkanie pod wpływem alkoholu lub środków zmieniających świadomość, nie będę dopuszczony/a do uczestnictwa w spotkaniu lub grupie. Będzie to potraktowane jako opuszczenie spotkania lub grupy, o czym zostanie powiadomiony kurator (bądź inna osoba nadzorująca).
3. W czasie spotkań będę uczciwie i najlepiej jak potrafię dzielił/a się swoimi myślami i uczuciami przez realizację zaleconych zadań.
4. Poprzez uczestnictwo w grupie będę się uczył/a umiejętności służących budowaniu zdrowych relacji opartych na szacunku. Jeżeli dopuszczę się zachowań przemocowych, opowiem o tym na najbliższym spotkaniu indywidualnym lub sesji grupowej. Zaniedbanie tego obowiązku może spowodować usunięcie mnie z grupy.
5. Będę powtarzał/a procedurę „zatrzymywania agresywnych reakcji” i będę rozwijał/a swoje umiejętności stosowania jej w budowaniu zdrowych relacji we wszystkich obszarach życia.
6. Rozumiem, że to, o czym mówię i co robię podczas spotkań jest objęte tajemnicą i nie wolno ujawniać tego poza grupą ani dyskutować o tym z innymi osobami z grupy poza zajęciami. Mogę natomiast dzielić się osobistymi myślami, uczuciami i doświadczeniami, o których mówiłem/am podczas spotkań grupowych, z bliskimi sobie osobami.
7. Przyjmuję do wiadomości, że trener prowadzący program ma możliwość konsultowania się z innymi profesjonalistami, z których wsparcia korzystam, w celu współtworzenia programu pomocy. Odmówienie przeze mnie zgody na taki kontakt traktowane jest jako rezygnacja z uczestnictwa w programie.
8. Przyjmuję do wiadomości, że osoba wobec której stosowałem/am przemoc, może uczestniczyć w wywiadzie, który jest częścią procesu oceny moich zachowań. Celem tego wywiadu będzie lepsze zrozumienie mojej sytuacji życiowej, przekazanie tej osobie informacji o programie, poznanie jej punktu widzenia i opracowanie wskazówek wspierających ją. Osoby prowadzące program nie będą zobowiązane do przekazywania mi

informacji uzyskanych w wywiadzie, jak również nie będą przekazywały osobie wobec której stosowałem/am przemoc informacji, które ujawniam uczestnicząc w programie.

9. Przyjmuję do wiadomości, że jeżeli trenerzy uznają, że moje zachowanie stanowi zagrożenie dla jakiejś osoby, to mogą zgłosić ten fakt do odpowiednich służb i powiadomić osobę zagrożoną.

10. Przyjmuję, że moim zadaniem będzie wypełnianie pisemnie zadań, które pomogą mi zrozumieć moje zachowania przemocowe i zmienić je. Niewypełnianie zadań będzie liczone jako opuszczenie spotkania indywidualnego lub grupowego.

Mój podpis złożony poniżej oznacza, że przeczytałem/am ten kontrakt, rozumiem go, miałem/am możliwość zadania pytań i otrzymałem/am odpowiedź wyjaśniającą.

.....
(data i podpis uczestnika)

.....
(data i podpis I trenera)

.....
(data i podpis II trenera)

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2024 poz.424) do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Dnia 21 czerwca 2023r. weszła w życie ustawa z dnia 9 marca 2023r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw wprowadzająca wiele znaczących zmian, w tym:

- nazwę przemoc w rodzinie zastąpiono nazwą przemoc domowa,
- rozszerzono definicję przemocy, dodając przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc,
- wprowadzono zmiany dotyczące kierowania osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych,
- dookreślono cel realizacji w/w programów oraz wprowadzono nowe obowiązki dla osób kierowanych do uczestnictwa w programach.

W związku z powyższym, istnieje konieczność dostosowania istniejącego dokumentu do aktualnego stanu prawnego.

Przewodniczący
Zarządu Powiatu

Grzegorz Kosowski